

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ב' אלול תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה לד | דף הכולל: יומא סט.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד סעיף ט'.
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק י' עד "וכן הוא בענינגו".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יז עד פרק יט והנה גמ"ח

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"מה אתה אומר על עמוד החשמל החדש שלי?" שאל החזו"א את הגר"י גלינסקי | הכובע שבער על ראש הגנב – מעשה נפלא על חכמתו של גדול בישראל | היהודי שצמח ברוחניות בזכות... ספירת דולרים | 2208

על דא ועל הא

ההצלחה היתה גדולה מאוד, ב"ה. היו נדיבים שנתנו סכומים בני ארבע ספרות, ובכל מקרה, הסכום הנמוך ביותר לא היה מתחת למאה דולר. וכאן לימד אותי הקב"ה את הלקח הגדול ביותר בחיי...

ברוך הגבר אשר יבטח בה'

הרי בנקיפת אצבע כזאת היא מסכנת את עצמה ואת כל כלל ישראל!

אומר הגר"א, שההסבר למעשה התמוה של אסתר הוא, שכח הדמיון עושה רושם באדם. שלפעמים אדם רוצה לקרוא לשמעון, וקורא 'ראובן', משום שבמחשבתו היה ראובן. כך הצדיקים, כשהיו מדברים לפני המלך, היו לבם ומחשבתם דבוקים בקב"ה. אף אסתר המלכה, אמנם ישבה מול אחשוורוש, אבל בלבה היא דיברה עם הקב"ה ולכן הייתה מחשבתה כלפי אחשוורוש, שהוא הרי גזר את הגזרה, ומחמת הדמיון הזה - טעתה והחוותה כלפי אחשוורוש. זאת אומרת שאסתר דיברה בכלל לקב"ה, ולא לאחשוורוש.

אמר לי ר' דן: "גם אתה, כשתיכנס לדבר על לב יהודי על כך שצריך כסף לשיבה, תכוון שאתה מדבר לקב"ה. 'אבא, צריך כסף לשיבה, צריך שתהיה תורה בעולם'. אל תשים לב למי שיושב מולך, אתה מדבר אל הקב"ה, והוא שומע אותך".
עצתו של ר' דן ליוותה אותי במשך כל מסע ההתרמה. בכל

מספר בעל המעשה:

הפעם הראשונה שבה נסעתי לחו"ל כדי להתרים נדיבי עם ההחזקת התורה בישיבה, היתה לפני שלושים וחמש שנים. עליתי למטוס, והנה אני רואה שבמחלקה הראשונה יושב הגאון הצדיק ר' דן סגל שליט"א. אמרתי לעצמי, אם זכיתי לנסוע באותו מטוס עם צדיק כזה, אלך לבקש ממנו ברכה. ניגשתי אליו וסיפרתי לו כי זו לי הפעם הראשונה שאני נוסע לחו"ל לטובת הישיבה, ואני מבקש ברכה להצלחה.

אמר לי הרב שליט"א: כאשר באה אסתר המלכה לפני אחשוורוש כדי לבקש על כלל ישראל, היא נכנסה לסיכון עצום, שכן הוא יכול להרוג אותה במקום. הם יושבים בסעודה שאסתר הזמינה, אחשוורוש והמן, ואחשוורוש שואל: "מי הוא זה ואי זה הוא, אשר מלאו לבו לעשות כן?" והיא עונה: "איש צר ואויב המן הרע הזה". אמר רבי אלעזר (מגילה טז). שאסתר הצביעה לכיוון אחשוורוש, ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן.
עולה כאן קושיה נוראה. איך אסתר חשבה לעשות דבר כזה?

קבענו פגישה ונסענו אליו. העשיר קיבל אותי בסבר פנים יפות. הוא חיבק אותי ברוב אהבה ואחוה, ובמשך שתיים תמימות שוחחנו על כל המשפחה. חשבתי שכאן, בטוח שאקבל הרבה כסף, ואני יכול לדבר לעשיר עצמו, כי בדרך הטבע הוא בוודאי יתרום בעין יפה. שכחתי בכלל מה ההוראה של ר' דן. אחרי שתיים של דיבורים, סיפרתי לגביר למה הגעתי לכאן. אומר לי העשיר: "בוודאי, זאת זכות בשבילי להשתתף במצווה גדולה כזאת". והוא הוציא מכיסו שמונה עשר דולרים!!! אף אחד לפניו לא נתן לי סכום כל כך נמוך. תודה תודה, סליחה סליחה. כמה חבל שישבתי ודיברתי עם העשיר, במקום לדבר עם בעל הבית, עם הקב"ה. אשרי שק-ל יעקב בעזרו, שברו על ה' אלוקיו.

(גיליון 'השגחה פרטית')

מקום שנכנסתי, ידעתי: אני יושב ומדבר אל הקב"ה, והיהודי שומע מה שאני מדבר. זה היה המסע הראשון שלי, ולא היו לי מושגים מה זו 'הצלחה'. אחרי שסיפרתי למה הגעתי, אמרו לי שזאת הצלחה גדולה מאוד. ב"ה, היו נדיבים שנתנו סכומים בני ארבע ספרות, ובכל מקרה, הסכום הנמוך ביותר לא היה מתחת למאה דולר.

וכאן הביא לי הקב"ה את הלימוד הגדול ביותר בחיי: קרוב משפחה שלי סיפר, שאחד מהעשירים הכי גדולים במדינה שבה הוא מתגורר, קיבל עוד בהונגריה אכסניה אצל סבא שלי בבית. במשך תקופה הוא ישן אצלו מדי לילה, וגם למד בחברותא עם דוד שלי. הוא תמיד שואל עלי אצל קרוב משפחתי, ומתעניין על המשפחה שלי ועל מה שקורה אתנו. "בוא נלך להתרים אותו", אמר לי קרוב משפחתי, "הוא יהודי שתורם הרבה".

יהלומים מגדולי ישראל

תוך כדי הדברים, ניגש הרב אל בעל האכסניה, הסיר את מגבעתו מעל קדקודו והניח במקומה את מגבעתו שלו, כובע רבני נכבד... והנה, שוד ושבר! - -

הכובע שבער על ראשו של הגנב - מעשה נפלא על חכמתו של גדול בישראל

הזדרז האורח ופנה לבעל הבית לבקשו שיחזיר לו את צרור כספו, כי ממחר הוא לדרכו וירט הדרך לנגדו. אולם, לתדהמתו כי רבה, העמיד בעל האכסניא פני תם והתכחש לו לכל ענין הפקדון. "על איזה צרור כסף אתה מדבר? איני יודע על מה אתה שח, לא היו דברים מעולם..."

האורח נפל למבוכה, אחרי שבמשך השבת היה נראה בעה"ב כאיש הגון למאד, וכיבדו ביותרת הכבוד, ונהג עצמו כמנהג בעלי בתים חשובים, לא פילל שיפול בפח אצל איש נכבד כזה. מאידך ברור לו כשמש בצהרים שהפקיד את כספו אצלו...

לבו נפל בקרבו והוא החל להתחנן אצלו בדמעות שיחזיר לו את צרור כספו שהכיל 5000 רובל, שהפקיד אצלו בטרם התקדש ליל השבת... זהו כל הונו ורכושו, ומבלעדיו לא ירים את ידיו ואת רגליו...

בעל האכסניא המשיך לשחק את המשחק, וכמאמר העולם "ער שפילט דאס גוט", השיב לו בפני תם ובקור רוח: מה לי ולפקדונך, עליו אתה שח, כנראה השארת את הצרור באיזה מקום, ומרוב טלטולי הדרכים שכחת באיזה מקום השארת אותו, אבל איני זוכר שהשארת בידי סכום כסף...

אחרי דין ודברים זמן רב, ראה האורח שלא תצא לו שום תועלת מהוויכות, והחליט לצאת לרחוב לטכס עצה ולהתייעץ

אותו היום ערב שבת היה, אחר חצות. אורח הגיע לעיירה 'שעדליץ' לשבות את שבתו. חיפש מקום לאכסניא לאכול וללון שם למשך השבת הקרובה. יהודים קדושים הם, ומחפשים כיצד להיטיב לאחרני, והפנו אותו לאיזה יהודי, שיוכל להכניס אותו לאש"ל מלא למשך יום השבת.

לאחר שנח מעמל הדרך, סידר את חפציו, ועשה את הכנותיו האחרונות לקראת שבת מלכתא המתקרבת ובאה. ברגעים האחרונים בטרם כניסת השבת, אחרי שסידר לעצמו בגדי שבת קודש, קיים את אזהרת חז"ל חייב אדם למשמש בגדיו בערב שבת, וחשב כדת מה לעשות עם צרור הכסף אשר באמתחתו, שהכיל בקרבו שטרות מדינה ומטבעות רבות, שביחד הגיעו לסכום עצום של חמשת אלפים רובל כסף, סכום עצום והון רב מאד לכל הדעות, שהצטבר מעסקאות שונות שעליהן עמל במשך חדשים רבים, לשמן נדד הרחק ממקומו ומולדתו ומבני משפחתו היקרים, כדי להרויח את פת לחמו.

לקח אפוא את צרור הכסף וביקש מבעל-הבית להניחו למשמרת בארונות ביתו, במקום משומר, הרחק מעיני הגנבים, עד לצאת השבת. בעל-הבית לקח ממנו את הצרור והחביאו היטב במקום משומר.

השבת עברה עליו בצל בעל האכסניא בהתרוממות רוח, בשמחה וגיל, בתפלות שבת בהתרוממות ובהתלהבות, ובסעודות שבת כיד המלך. במוצאי שבת קודש, אחרי שהבדיל על הכוס,

באנשי העיר כדת מה לעשות באיש הזה, בספרו להם כיצד נפל כאן בפני שוקת שבורה...

אנשי העיר השתתפו בצערו וייעצוהו ללכת אל המרא דאתרא, ה"ה הגאון הצדיק רבי שמעון דוב אנאליק זצ"ל, הידוע בגאונותו הגדולה וגם בחכמתו המופלגת, אולי יוכל לחלצו ממיצר ולגלות את נסיון העושק.

הגאון הצדיק רבי שמעון דוב אנאליק זצ"ל - הרב משעדליץ, מגדולי וחשובי רבני פולין וליטא, שעוד בטרם מלאו לו ל"ו שנה כבר הופיעו ספריו 'אורח משפט' על שו"ע חושן משפט, וכן חיבר עוד ספרים רבים, ביניהם ספרו 'אמרי רש"ד' על תנ"ך, ועוד כתבי ידות רבים, שחלקם הגדול נאבד בשנות הזעם בימי מלחמות העולם, וחבל על דאבדין.

כידוע גידל אצלו את ש"ב ה"ה הרה"צ רבי יוסף קדיש קרישבסקי זצ"ל, לימים אביהם של אלפי יקירי ירושלים, ראש בית אב למשפחת 'קרישבסקי' המפוארה בירושלים, אותו גידל בנעוריו בליטא אחרי שנתייתם מאביו רבי שלמה זצ"ל, ויהי לו לאב לרב ומחנך. בבחרותו שלחו ללמוד בראדין אצל מרן החפץ חיים זי"ע. רבי יוסף קדיש גם קרא לבנו 'שמעון דב' על שמו ולזכרו של הרב משעדליץ, אותו החשיב כאב על שגדל אצלו כבנו [ראה על כך באריכות בספר הנפלא 'יוסף קדישא'].

בצעדים זריזים פנה אל ביתו של הרב דמתא, וכשדמעות רותחות שוטפות את עיניו סיפר לו על עסק הביש בו נפל, כשהפקיד את מיטב כספו לשמירה בידי בעל האכסניא, וסמך על חזותו שהוא איש ישר ונאמן, ועתה אהה, נפל בפת, כשהלה מכחיש את הדבר בכל מכל כל.

הרב השתתף בצרתו, וחזיק אותו בדברי אמונה ובטחון, שהקב"ה בודאי ישרים חסרונו, ויחד עם זה החל לחשוב מחשבות כיצד לגלות מיהו הגנב ומיהו הנגנב, כשהוא נושא תפלה חרישית להשי"ת שיוכל לגלות את האמת שביניהם. אמנם המוציא מחבירו עליו הראיה, אבל לא היו שם עדים ולא שטר, הכל היה בחפזון בערב שבת, כפי שמטמינין את החמין, וסתם קדרות רותחות הן בבין השמשות.

בעל האכסניא נקרא ללשכת בית-הדין.

בבית ההוראה, כבר ישב הגאב"ד לבדו, הדור בלבדו וכולו אומר אימה ויראת הכבוד. הרב ביקש לשמוע שוב את גירסתו של האורח, שחזר על דבריו הראשונים בלא שום שינוי כלל, ואחריו נתבקש בעל האכסניא להשיב על טענותיו. הוא הגיב ברוגזה קצת, שאין הוא יודע מה רוצה ממנו אורח זה, שבמקום להודות לו על האש"ל המלא שקיבל למשך יום השבת, בלא תשלום כלל, אוכל ומשתה כיד המלך, ומטה מוצעת מעוטרת בנוי וביופי להניח את גופו המיוגע מעמל הדרך, עוד בא עליו בעלילות שוא ובטענות

משונות!

שני בעלי הדין נתבקשו לשבת בחדר הסמוך, חדר ההמתנה, עד שיעיין הרב בדינים כדת מה לעשות בכהאי גוונא. בתוך כך, שלח הרב שליח, באופן חשאי, לבית האכסניא לבדוק שם היטב בחורין ובסדקין אולי ימצא שם צרור הכסף. השליח עשה כפי שנצטווה, כנראה כבר הורגל במשימות כאלו, אך חזר כלעומת שבא, שאינו מוצא כלום בחדרי האכסניא.

לאחר כרבע שעה, שישבו שני בעלי הדינים, יצא הרב אליהם, כולו סוער ורוגש, ופנה אליהם באמרו שזה דין מסובך מאד, הוא אינו מוצא עדיין דרך כיצד לצאת מהסבך הזה, יהו אפוא עוד מעט זמן בחדר הזה ויחכו בסבלנות, ובינתיים יעיין הרב בספרים כדת מה לעשות.

אחרי כרבע שעה שוב יצא הרב מחדרו, פניו להבים, ופנה אליהם שוב התנצלות שהדבר צריך עיון רב, ועוד מעט ישוב אליהם עם פסק הדין.

אחרי כמה פעמים שנשנה כדבר הזה, יצא הרב מחדרו, ואמר להם: "הנני רואה שענין זה קשה ומסובך עד למאד, כבר זמן רב שלא הגיע כזאת לידי, ואולי היה מוטב שאתייעץ בענין הזה עם חברי הדיינים, אבל עד שיגיעו, בואו ונראה יחד כיצד נוכל להיחלץ מהסבך הזה. בואו אתם לשתף פעולה עמי.

המשיך הרב ואמר: "בואו וננסה להחליף תפקידים, כך אוכל לראות כעומד מן הצד כיצד לדון במעשה כזה. דהיינו", הסביר הרב בפנותו לבעל האכסניא, "אתה תשמש לכמה רגעים במקומי, בתפקיד 'הרב'; אני אכנס ואלך במקומך לייצג את 'בעל האכסניא', כך אוכל לראות את הסיפור מזווית אחרת, בלי חשבונות אחרים". תוך כדי הדברים, כדי לשבר את האוזן ולהמחיש הדברים ביותר, ניגש אליו הרב, הסיר את מגבעתו ושם במקומה על ראשו את הכובע הרבני הנכבד שלו עצמו...

והנה, שוד ושבר! 'שפיכות דמים'... תוך כדי שהרים הרב את מגבעתו הרחבה של בעל האכסניא, החלו ליפול עשרות שטרי כסף, שנתפזרו על פני החדר, וגם מטבעות שצלצלו בעצמה על הרצפה... פניו של בעל האכסניא האדימו מרוב בושה, אזיל סומקא ואתא חיוורא!!!

שְׁמָשִׁי וגבאי בית הרב שנכחו בחדר, מיהרו לאסוף את הכספים הרבים שנתפזרו, בדקו ומצאו שהם מגיעים פרוטה לפרוטה לסכום של "חמשת אלפים רובל כסף"! רובל אחד לא נעדר!

הרב מיהר בחכמתו לסלק מיד הכספים לידי האורח, ולסגור בחשאי את הדין-תורה. סוף סוף בן ישראל הוא ואסור לביישו שלא לצורך (עי' רש"י עה"פ כי קללת אלקים תלוי בפרשת כי תצא). לשמחתו של האורח לא היה קץ, כשהחזר כספו שהושג בעמל רב.

חכמתו של הרב הזהדה בכל רחבי העיר שעדליץ רבתי. הבריות החלו ללחש ביניהם כי 'רוח הקודש' מרחפת בביתו של הרב, וכי

במעשיהם של בעלי הדין, ושמתי לב שבעל האכסניא ממשמש בכל העת בכובעו, ואמרתי לעצמי שבודאי מונח הכסף בכובעו, ועל כן השתמשתי בתחבולה להרים את כובעו, ומיד נתגלה הכל!!! מאותו מעשה והלאה נתרומם יותר כבודו של האב"ד דמתא בכל העיר שעדליץ, ובני העיר כיבדוהו ביותר, ונתקדש שם שמים על ידו.

(אור לישרים, גליון קנין תורה, מפי הג"ר יוסף קמינצקי שליט"א, ששמע מאביו הגאון רבי נתן זצ"ל, בן לאותו גאון וצדיק רבי יעקב קמינצקי זצ"ל. ייש"כ לידידינו המלמד הותיק הרה"ח ר' נתנאל קרישבסקי שליט"א, ב"ר ראובן זצ"ל, ב"ר משה לייב זצ"ל, בן הגה"צ רבי יוסף קדיש זצ"ל, שהמציא לנו את הסיפור מפיו של ר' יוסף הנ"ל. [הובא ע"י הרב פנחס זרביב, מכון למעשה])

מהיכן ידע שהכסף נמצא בכובעו של בעה"ב, אם לא ברוח הקודש, וזו היא שעמדה לו לפעול בחכמה ולהגיע אל כובעו!

כשהגיע הדברים לאזניו של הרב, ביטל את הדברים מכל וכל, נענה ואמר: לא נביא אני ולא בן נביא, אין כאן לא רוח הקודש ולא נביאות, אלא גמרא מפורשת יש לי: הגמרא אומרת בפרק אלו מציאות, "אמר רבי יצחק, אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה". האדם נזהר מאד בכספו, וממשמש בכל שעה בארנקו או בחבילת הכספים שבכיסו לבדוק אם הוא עדיין נמצא שם. על פי זה נהגתי, נכנסתי בכל רבע שעה בתואנה של 'דין מסובך', כדי לבדוק

עניינא דיומא - אלול

ממתי נהג בעל ה'קהילות יעקב' לברך ב'כתיבה וחתימה טובה'?

מנהג זה אינו מובא בדברי הרמ"א, אך הובא באליה רבה, באר היטב ובמטה אפרים, ובדורות האחרונים אנו מוצאים כבר רבים מחכמי האשכנזים שנהגו כן. ובספר ליקוטי מהרי"ח כתב רמז לדבר: וישאלו אי"ש ל'רעהו ל'שלום - ראשי תיבות 'אלול'; כלומר, בחודש אלול צריך לברך את איש את רעהו בברכת שלום מיוחדת, הכוללת ברכה לשנה החדשה. ובספר ארחות רבינו, מסופר שמשעה שפרכו את חודש אלול בשבת שלפני ראש חודש, היה רבנו בעל הקהילות יעקב זצ"ל מברך ב'כתיבה וחתימה טובה'.

במנהגי המהרי"ל מובאת הוראה של רבו, מהר"ש מנוישטט: משנכנס אלול, כשכותב אדם אגרת שלום לחבירו צריך לרמוז בהתחלתו שמבקש עליו להשיבו לטוב השנה העתידה לבוא, על דרך "בשנה טובה תכתב ותחתם", או "תולה ארץ על בלימה, יטיב לך כתיבה וחתימה", וכהאי גוונא. וכן נהג מהרי"ל עצמו. וכן נהג בן דורו הצעיר ממנו, אף הוא רבה של נוישטט, בעל ה'תרומת הדשן', שפותח תשובות רבות בברכה לקראת השנה החדשה: "תכתב ותחתם לשנה טובה". וכך אנו מוצאים גם בתשובות תלמידו, מהר"י ברונא.

פרשת השבוע

ביתו של ה'חזון איש' זצ"ל שכן באזור לא מיושב, ופרנסי בני ברק הציבו שם עמוד חשמל שיאיר את המקום. פעם אמר החזו"א לרבי יעקב גלינסקי: "ר' יעקב, מה אתה אומר על עמוד החשמל החדש שלי?"

ככל שאדם מתקרב יותר ויותר להקב"ה ולתורה הקדושה, כך הוא מרגיש את עצמו לכלום | הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל המקום. פעם אמר ה'חזון איש' לרבי יעקב גלינסקי: "ר' יעקב, מה אתה אומר על עמוד החשמל החדש שלי?" ר' יעקב לא ירד לסוף דעתו של ה'חזון איש'. אמר לו ה'חזון איש': "אני רגיל לצאת לטיול קצר ליד ביתי לצרכי בריאות. בשעת לילה, כשאני שב ומתקרב לביתי, אני רואה על הארץ צל ענק המשתרע על פני עשרות מטרים. זה הצל שלי שנוצר על ידי התאורה של עמוד החשמל. והנה שמתי לב, כי ככל שאני מתקרב

ככל שאדם מתקרב יותר ויותר לבורא עולם - כך הוא מרגיש את עצמו לכלום. בענין זה ידוע הסיפור שסיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על 'עמוד החשמל של החזון איש': ביתו של ה'חזון איש' זצ"ל שכן באזור לא מיושב, ופרנסי המושבה בני ברק הציבו סמוך לביתו עמוד חשמל שיאיר את

סיקרן אותי לדעת כמה קומות מכיל הבניין הנמוך שבין שני המגדלים. ספרתי: למעלה משלושים קומות.

חשבתי לעצמי: למה הבניין הזה נראה לי נמוך-קומה כל כך, למה הוא כזה עלוב למראה, הרי אף הוא מכיל כמה עשרות קומות? התשובה פשוטה: משום שהוא נמצא בין שתי מפלצות ענק המתנוססות לגובה של למעלה מארבע מאות מטר. אם בניין כזה יתנוסס בבני ברק, הוא יהיה 'גורד' השחקים' של העיר... כשהבניינים בעיר מכילים שלוש או ארבע קומות, בניין של שלושים וכמה קומות הוא 'מגדל תאומים' קטן... אבל כשהוא נמצא בין שני מגדלי התאומים - הוא מתגמד ומתבטל אליהם. אדם מחשיב את עצמו ל'משהו'. למה לא? הוא למד דף גמרא או שניים... הוא חכם ונבון. למה שלא 'יחזיק מעצמו'? אבל כשהוא מתקרב אל התורה הקדושה, ה"ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים", הוא נהיה 'גורנישט'! כלום! הכל בטל ומבוטל מול התורה הנצחית, האינסופית.

(יחי ראובן)

אל העמוד, הצל הולך ומתקטן. והנה כשאני נעמד ממש מתחת לעמוד, הצל נעלם ואיננו... ר' יעקב, אמור לי, מה אנו למדים מכאן? - אמר החזון איש. פשוט מאוד: ככל שאדם קרוב יותר לאור - הוא הולך וקטן, וכשהוא צמוד לאור ממש - הוא נעלם ואיננו, בטל ומבוטל למקור האור.

פעם נאלצתי לבקר בארצות הברית. הנהג נסע באזור מנהטן, ולנגד עיני נגלו 'גורדי השחקים' הגדולים של אמריקה. לפתע הוא עצר ליד שני בניינים גבוהים במיוחד - אלו 'מגדלי התאומים'. נשאתי את עיני למעלה - וראשי הסתחרר. איזה גובה! כדי לראות את קצה המגדלים צריך להגביה את הראש בקו ישר כלפי מעלה, ממש 'ראשם בשמים'...

והנה אני שם לב שבין שני מגדלי הענק הללו ניצב בניין קטן, קטן מאוד. אולם מבט נוסף על הבניין הזה מגלה שגם הוא מכיל מספר קומות לא מבוטל. את הקומות של מגדלי התאומים אי אפשר לספור - 'אשר לא ייספר מרוב'... הראש מסתחרר... אבל

על דא ועל הא

בכל לילה היה מחשב כמה הרוויח היום, וכן מדי תקופה היה מחשב כמה הרוויח בתקופה האחרונה וכמה דולרים כבר הצטברו בחשבוננו. לא עברו ימים רבים, והוא החל להרגיש טעם נפלא בעשיית המצוות...

על 'עמידה בנסיונות' - מזווית אחרת ומחזקת

ברחוב הראשי - הרי 'הרוויח' עשרים דולר, הכל כפי הקושי... וכך חי ברגשות קודש אלו במשך תקופה, כשבכל לילה בשכבו על משכבו היה מחשב 'חשבוננו של עולם' כמה הרוויח היום... וכך מתקופה לתקופה חישב כמה הרווחתי בתקופה האחרונה, כך וכך כבר שווה רכושי, כשהוא 'משתכר' ומרוויח אלפי דולרים המצטברים לחשבוננו...

לא עברו ימים רבים והחל להרגיש טעם נפלא בעשיית המצוות וקיום רצון ה' וכולו מתמלא ביראת שמים טהורה, עד שעתה 'לעת מצוא' - זו מיתה, מרגיש שעוזב את העולם נקי בלא חטא... כיוצא בדבר סיפר אחד שהסיע תלמיד חכם חשוב וירא שמים מרבים, ובאמצע הנסיעה הוצרך הלה לירד במקום שיש בו נסיונות לרוב, והלך ברוגע מבלי הביט ימין ושמאל. כשחזר אל הרכב לא התאפק הנהג ושאלו: ילמדנו רבינו כיצד הצלחת לשמור עיניך במקום מסוכן זה.

השיב לו: כי הנה מטבע הבריות, בהגיעם לידי נסיון שמירת עיניים הם חושבים 'מי יודע מה הפסדתי'... אלא שיודעים שצריך 'להקריב' למען שמו ית', אך דא עקא, שפעמים נקל לו להקריב ופעמים שקשה לו...

אני לעומת זאת - המשיך הת"ח והסביר - הולך ברחוב

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: סיפר יהודי אחד, שקרובו היה מאושפז בבית החולים בארה"ב, והוא היה עמו לעזור לו. במהלך שהותו שם חשב לעצמו: אם הביאה אותי ההשגחה עד הנה, מוטב שאוסיף לקיים מצוות ביקור חולים עם עוד מאחינו בני ישראל הנמצאים כאן, ויצא לחפש אם יש שם עוד יהודים.

ואכן ראה יהודי מבוגר המוטל במיטה במצב שאינו מרנין, בלשון המעטה. ואמר לו הלה: יודע אני היטב את מצבי שהנני עומד לעזוב את עלמא הדין ל"ע, אך איני מתיירא כלל לעלות לעולם העליון ולהתייצב בפני ב"ד של מעלה. וסיפר לו, כי עבר את מאורעות המלחמה ומשם נתגלגל לארה"ב, ובנה ביתו ואף נולדו לו ילדים, אלא שלדאבון ליבו כל בני המשפחה 'ירדו' וחדלו מלשמור תורה ומצוות ואף השאירוהו בודד בעולם, ומאחר שהיה 'רווק הדר בכרך של רומי' נקל לשער את הנסיונות שעברו עליו. יום אחד התבונן לעצמו בגודל מעלת העמידה בנסיונות, וכיצד יקבל שכר טוב על כל התגברות והתגברות, וכדי להמחיש זאת לעצמו היטב, צייר במוחו כיצד הוא מקבל חמשה דולר על שעבר ברחוב פלוני וזנהר על עיניו, ולעומת זאת אם ישמור עיניו ברחוב גדול יותר, אזי יקבל עשרה דולר, ואם יתגבר כארי בלכתו

שההולך ברחוב ושומר את עיניו אך היה יכול לילך בדרך אחרת שאין בה נסיון כזה - נקרא רשע, אך הדברים אמורים במקום שאין ברירה ומוכרח ללכת, שישים אל ליבו כמה הוא מרוויח ברוחניות ובגשמיות בכל פעם שעושה רצון ה', ואל יחשוב ש'מפסיד', כי באמת אינו מפסיד כלום.

(באר הפרשה)

כשעיניי מושפלות למטה, ובכל העת אני חושב לעצמי: ב"ה, הרווחתי עכשיו, עוד פסיעה - עוד רווח, ובכל הזמן הנני אוגר וצובר רווחים בלי סוף... על כן נקל לי לשמור עיניי, כי מי פתי ולא ירצה להרוויח.

פשיטא, ואין צריך לומר, כי הדרך המובחרת ביותר היא שלא לילך כלל באותם מקומות מסוכנים, וכדאיתא בגמ' (ב"ב נו:)

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע הניקוד הראשון שלומד הילד הוא קמץ ורק לאחר מכן פתח

סוכה דף לד

ערבי נחל הגדילות על הנחל פרט לצפצפה הגדילה בין ההרים

הוא קמץ, ורק לאחר מכן מלמדים אותו פתח - ללמד את הילד, שהדבר הראשון שהוא צריך לדעת זה לקמוץ את הפה, לסגור את הפה. השלב הבא זה לפתוח אותו.

הערבה מסמלת את הפה, והצפצפה מסמלת את "המצפצף" - המדבר כל הזמן ללא הפסקה. הצפצפה נראית כמו מגל - כלי שבעזרתו קוצרים ובעל חוד בצדדים. אם כן, כמו שהמגל קוצר, גם "המצפצף" משתמש בפיו "לקצור" אנשים.

אומרת לנו הגמרא, שערבה צריכה להיות דבר הגדל על מים; מים, פירוש הדבר חסד - להביא לְשֵׁנֵי חסדים, כלומר לנחם את השני בעזרת הפה. ולכן, פה שנועד "לצפצף" ונראה כמגל שדוקר - פסול!

(הרה"ג רבי יצחק רוזנבלום שליט"א)

אומרת הגמרא {מסכת סוכה לד, א} - ת"ר אי זהו ערבה ואיזהו צפצפה? ערבה קנה שלה אדום ועלה שלה משוך ופיה חלק. צפצפה קנה שלה לבן ועלה שלה עגול ופיה דומה למגל.

נשאלת השאלה - מדוע הצפצפה פסולה? רש"י (ד"ה והתניא, ד"ה מסר) מפרש "מגל קציר פגימותיה כולן נוטות לצד אחד, עקומות כלפי בית יד שלה. מסר היא מגירה שקורין שיג"ה, ופגימותיה הולכות נוכחו ולהם שני עוקצין, אחד מכאן ואחד מכאן כפגימות סכין".

אומרים רבותינו - הצפצפה נאסרה לנו, כי הערבה מסמלת את הפה. פיו של האדם צריך להיות בבחינה כזאת, שלא "לצפצף" כל הזמן.

אומר ר' שמשון רפאל הירש, הניקוד הראשון שלומד הילד

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

לא תמיד מותר לשאול "מה נשמע?"

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

גוונא], אפיל הכי רכילות מקרי, כיון שעל ידי דיבורו נולד ענין חדש שגורם בזה להכניס שנאה בלבו על אותו פלוני".

יתירה מכך: במקרה שהיה ידוע לראובן קודם לכן כי היתה בעיה כלשהי בקבלת בנו של שמעון לשיבה, עליו להימנע מלכתחילה מלשאול אותו מה נעשה בסופו של דבר בענין זה, וכפי שמציינים בביאורים ומוספים:

"ואם שמעון יודע שיש לראובן זה מכבר סכסוך עם בית הדין, ורוצה לשואלו 'מה נעשה בדיןך?' כתב החפץ חיים לעיל (ח"א כלל ט באמ"ח ס"ק ד) שאסור לו לשאול אותו כן, כי שמא יצא חייב מבית הדין, ואז מסתבר מאד שיצאו מפיו דברי גידופים על בית הדין, והרי זה בכלל אבק לשון הרע, שגורם לו לספר בגנות בית הדין, ומלבד זאת עובר גם על 'לפני עור' בכך שהכשיל את חברו לדבר לשון הרע בגנות בית הדין, שהרי אילולא היה שואל אותו, לא היה חברו מדבר בגנותם אל הקיר.

"והוסיף, שאף אם אינו יודע על סכסוך שקיים כבר בין ראובן לבית הדין, אם רוצה לצאת ידי שמים לא ישאל אותו כשיצא 'מה נעשה בדיןך?', כי בעוונותינו הרבים, פעמים רבות כשיצא חייב, יש לו שנאה על בית הדין, וממילא עלול מאד על ידי שאלה זו לגרום לו לדבר בגנותם, ואין להתיר באופן זה אלא אם הוא מוכרח לדעת מה פסקו לו, כי נוגע לו הדבר מאיזו סיבה שהיא".

"נו, מה קורה?", שואל ראובן את שמעון ידידו הטוב בפגישה אקראית בין מנחה למעריב בבית הכנסת השכונתי, "קיבלו לבסוף את הבן שלך לשיבה ההיא שרציתם?".

"לצערנו התברר לנו שנזכרנו מאוחר מדי", משיב שמעון. "כאשר פנינו אליהם, ההרשמה כבר נסגרה. נרשמו לשם המון בחורים השנה, ולא היה שייך לדחוף לשם אפילו סיכה".

"נו, נו", משיב ראובן. "תאמין לי, אם היו רוצים, היו מוצאים מקום גם בשביל הבן שלך. לדעתי זה ממש לא בסדר מצידם לדחות בחור ששלושת האחים הגדולים שלו למדו בשיבה, ושהסבא שלו עזר בשעתו לפני 40 שנה להשיג את המגרש בשביל הבנין של הישיבה..."

לו היה ראובן לומד באותו יום את ה'חפץ חיים' היומי (כלל ד' מהלכות רכילות סעיפים א-ב-ג), היה נמנע מדיבורים אלו. וזו לשונו של החפץ חיים בסעיף א':

"איסור הרכילות הוא אפילו אם אין מגלה לו דבר חדש, שגם הוא ידע כי כן וכן דיבר פלוני אודותיו, או עשה ענין פלוני שהוא נוגע לו, רק שהוא בעצמו לא התבונן עדיין בזה על פלוני שעשה עוולה בזה, והרוכל הזה מעורר לו על זה [כגון, שיצא ראובן חייב בדין, ופגע בו שמעון ושאל מאתו: מה נעשה בדיןך? והשיב ראובן: נתחייבתי כך וכך, ואמר לו שמעון: לא יפה דנו אותך, וכחאי

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סכך 'מזוגזג' שמסודר בשתי שכבות ובדילוגים - האם הוא כשר?

והרווחים שבין הקרשים בשיכבה התחתונה הוא טפח - אף אם השיכבה העליונה גבוהה מהתחתונה שלושה טפחים ויותר, הסכך כשר, משום שאנו 'רואים' את הקרשים העליונים כאילו ירדו למטה ונכנסו בינות לקרשים שבשיכבה התחתונה; ודין זה מכוּנה 'חבוט רמי', שפירושו: הַטְפֵּל והורד.

[שו"ע תרלא, ה]

סכך 'מזוגזג', דהיינו, סכך המסודר בשתי שכבות ובדילוגים של אחד אחד - קרש אחד למעלה, ואחריו קרש אחד למטה, וכן הלאה - אם השיכבה העליונה גבוהה מהשיכבה התחתונה פחות משלושה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות), הסכך כשר, כיון ששתי השכבות נחשבות כמחוברות מדין 'לבוד', המצרף יחד שני דברים שהמרחק ביניהם פחות משלושה טפחים. ואם רוחב הקרשים שבשיכבה העליונה הוא טפח או יותר,

מה פירוש המושג 'פסל היוצא מן הסוכה'?

אין מתחשבים בכך, משום שהכשר הסוכה אינו תלוי במחשבתו של הבונה. דין זה מכוּנה: 'פסל היוצא מן הסוכה'. ונחלקו הפוסקים אם הוא אמור גם ביחס לסכך הנמשך מן הסוכה לצד הפתוח, כאשר אף אחת מהדפנות לא נמשכת עמו.

[שו"ע תרלא, ז, ומשנ"ב טו; ביאורים ומוספים דרשו, 10]

סוכה המוקפת בשלוש דפנות, מזרח, דרום, וצפון, והסכך נמשך בצד במערב, שהוא הצד הרביעי הפתוח, ואחת משתי הדפנות המקבילות, הדרומית או הצפונית, נמשכת עמו לכל אורכו - כל המקום שתחת הסכך נחשב כסוכה. ולמרות שהיה מקום לטעון שמכיון שהדופן המקבילה אינה נמשכת לכל אורך הסכך, גילה בונה הסוכה את דעתו שאינו מעונין בהארכת הסוכה מעבר למקום בו הדפנות מקבילות זו לזו,

סוכה שיש בה סכך כשר ופסול זהכשר דליל יותר אך מתפרס על פני שטח גדול יותר - האם היא כשרה?

על הפסול. ואם השטח המסוכך בסכך כשר גדול יותר מהשטח המסוכך בסכך פסול, אבל הסכך הכשר דליל יותר מהסכך הפסול, כך שכמות הסכך הפסול גדולה יותר מכמות הסכך הכשר - נחלקו האחרונים האם הסוכה כשרה.

[שו"ע תרלא, ח, משנ"ב יט רכא, וביה"ל ד"ה ונתן; ביאורים ומוספים דרשו, 12, וראה שם תרלב, 9-10]

'פרוץ פְּעוּמֵד' בסכך מותר, כלומר, ניתן לסכך חצי סוכה בסכך כשר וחציה בסכך פסול, ובלבד שלא יהא רוחב רציף של ארבעה טפחים מהסכך הפסול באמצע הסוכה, (או רוחב רציף של שלושה טפחים - בסוכה שאורכה פחות מעשרה טפחים). ויש להעמיד את הסכך הכשר באופן שאין חשש שלא ימלא לגמרי את החלל שאותו הוא אמור למלא, דהיינו חצי מקום הסכך לכל הפחות; ואם קיים חשש כזה, יש להרבות את הסכך הכשר

* סוכה המסוככת בסכך דליל, שהחללים שבו מהווים מחצית משטח הסכך - פסולה, משום שכאשר מחצית משטח הסכך חלול, השטח המוצל שבתוכה קטן מהשטח שאינו מוצל.
* את הסכך בסוכה, יש לעשות באופן שיִראו דרכו הן הכוכבים הגדולים הנראים ביום בסמוך לשקיעת השמש, והן הכוכבים הקטנים הנראים בלילה. ובדיעבד הסכך כשר אף כאשר הוא עבה מאוד. אולם, אם הסכך כה עבה עד שגם בעת ירידת גשמים מרובים, הגשמים המצטברים על גבו אינם מחלחים דרכו לתוך הסוכה - יש אומרים שהסוכה פסולה מדרבנן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו הגיל הבינוני של אדם אשר על פיו נמדדים שיעורי התורה?

ומכסהו באצבעות אלו, בולט השופר משני הצדדים, וניכר שהקול יוצא מתוך שופר, ודבר זה ימנע מהרואים לחשוב שהתוקע משמיע את הקול באמצעות האצבעות הסוגרות על כף ידו. ולדעת ראשונים רבים, אין די בטפח, אלא צריך שאורך השופר יהיה כ'טפח שוֹחֵק', דהיינו מרווח, שאורכו מעט יותר מטפח מצומצם.

[שו"ע תקפו, ט, משנ"ב נד, וביה"ל ד"ה ארבעה; ביאורים ומוספים דרשו, 59]

שופר שאורכו פחות מִטַפַּח (8-10 ס"מ, לשיטות השונות), פסול לתקיעה. יש אומרים ששיעור זה הוא מדאורייתא. ויש אומרים ששיעור זה הוא מדרבנן, והטעם שקבעו שיעור זה, הוא משום שרוחבן הכולל של אצבעות הזרת, הקמיצה, האמה, והאצבע - על פי גודלן אצל אדם בגודל בינוני, בגיל בינוני, דהיינו כבן שלושים וחמש ויותר - הוא מעט פחות מטפח; וכאשר אורך השופר הוא טפח, אזי בשעה שאוחז התוקע את השופר בידו

הלוח היומי

ב' באלול | רבי אליעזר ב"ר ישראל הגר זצ"ל, אדמו"ר מויז'ניץ ובעל דמשק אליעזר

בשנת של"ח ביום זה התרחש 'קרב שלושת המלכים' בו הובס מלך פורטוגל שניסה לכבוש את ארצות המגרב, ונדר כי אם יצליח - יכריח את כל היהודים להיטבל לנצרות. יום זה נקבע במרוקו בשם "פורים דה לאס בומבס" (פורים של הפצצות) או "פורים די לוס כריסטיאנוס" (פורים של הנוצרים). נהגו לחגוג אותו במשלוח מנות ומתנות לאביונים ואף קראו בו במגילה מיוחדת בה נכתב כל המאורע.

יארצייט:

קס"ח: רבי יצחק בר ששת זצ"ל, הריב"ש.

תרל"ד: רבי פנחס יוסף ב"ר יששכר דב בער שפירא-דכנר זצ"ל, מקוסוב.

תש"א: נעקד"ה רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק פרידמן זצ"ל הי"ד, אדמו"ר מבאיאן-למברג ובעל נחלת יעקב.

תש"ז: רבי אליעזר ב"ר ישראל הגר זצ"ל, אדמו"ר מויז'ניץ ובעל דמשק אליעזר.

תשכ"ז: רבי ישראל אלעזר ב"ר ירחמיאל משה הופשטיין זצ"ל, מקוז'ניץ, בעל עבודת אלעזר.

אתה יכול לשנות את הטבע שלך!

הג"ר ישראל סלנטר אמר: אל יאמר האדם מה שעשה הקב"ה אין לשנות, והוא יתברך הטביע בי כח הרע, ואיך אוכל לעקרו משורשו? לא כן, כוחות בני האדם ניתנים לשינוי, אנו רואים בטבעי בעלי חיים שהאדם בכחו לכובשם שלא יזיקו, ואף לעשותם בני תרבות לשנות טבעם ולעקור שורש רוע תכונתם, כך יכול האדם בעצמו לכבוש טבעו הרע, על ידי ההרגל והלימוד. (אור ישראל מאמר ל עמ' שיא)

אף בדברים שנראה לנו שאין בנו יכולת לשנותם מחמת שכך טבענו, נשתדל להשתנות ולהשתפר, ונזכור שההרגל נעשה טבע

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il